

פרוטוקול מס' 217

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג', י"ח באדר א' תשל"ג - 20.2.73, בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

- א. אנקורדיון
 - ר. ארזי
 - מ. ביבי
 - י. בן-מאיר
 - מ. ברעם
 - י. גולדשמידט
 - י. גולן
 - מ. זר
 - מ. נסים
 - א. רזיאל-נאור
 - י. רפאל
 - מ. שחל
- היו"ר -
- במקום הה"כ בן-מאיר שנעדר -

מוזמנים:

- ט. סנהדראי
 - י.א. נבנצאל
 - א. גרשון
 - ה. ראם
 - י. סלנט
 - נ. לורך
 - ש. יעקבסון
 - א. בר-מנחם
 - י. לנט
 - מ. ברמן
 - א. בר-זכאי
- יו"ר הוועדה לפניות הציבור -
- נציב תלונות הציבור -
- מנהל נציבות תלונות הציבור -
- עוזר לנציב התלונות -
- יועץ משפטי לנציב התלונות -
- מזכיר הכנסת -
- סגן מזכיר הכנסת -
- סגן ראש עיריית נתניה -
- חבר העירייה, יו"ר ועדת המשנה לבנייה בנתניה -
- מפקח על הבנייה בנתניה -
- עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה -

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

- א. סדר-היום: קביעת הוועדה שתדון בהצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת פיינרמן בנושא: "הונאת הציבור על-ידי מכירת קרקע חקלאית במגרשי בנייה";
- ב. קביעת הזמן לדיון בהצעתו של חבר-הכנסת דוד לוי בנושא: "שבייתת תושבי המעברה בקריית חיים";
- ג. ערעורו של חבר-הכנסת אנקורדיון בפני ועדת הפירושים על החלטת יושבי ראש ישיבת הכנסת ביום 1.1.73 לקיים הצבעה בכנסת על החלטת ועדת הכנסת;
- ד. שירות רפואי לחברי-הכנסת;
- ה. המשך הדיון הכללי בדו"ח נציב תלונות הציבור;
- ו. הצעה לבטל הנחת חוברות סקירות השרים על שולחן הכנסת;
- ז. קיום ישיבות ועדות הכנסת מחוץ לירושלים בימי ה' בשבוע;
- ח. דו"ח נציב תלונות הציבור - בנייה בלתי חוקית (סעיף 63).

היו"ר א. א. אנקוריון:

אני פותח את הישיבה.

א. קביעת הוועדה שתדון בהצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת פיינרמן בנושא: "הונאת הציבור על-ידי מכירת קרקע חקלאית במגרשי בניה"

בישיבת הכנסת מיום 14.2.73 הוחלט להטיל על ועדת הכנסת לקבוע את הוועדה שתדון בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת פיינרמן בנושא: הונאת הציבור על-ידי מכירת קרקע חקלאית במגרשי בניה.

שר המשפטים, אשר השיב להצעה, לא ציין שם הוועדה אליה יועבר הנושא לדיון; כמו כן חבר-הכנסת פיינרמן.

מ. ביבי: אני מציע להעביר העניין לדיון בוועדת הפנים.

הוחלט: להעביר העניין לדיון בוועדת הפנים.

היו"ר א. א. אנקוריון:

ב. קביעת הזמן לדיון בהצעתו של חבר-הכנסת דוד לוי בנושא: "שביתת תושבי המעברה בקרית חיים"

במסגרת הדיון בהצעות לסדר-היום שהועלו ב-15.2.73, נדונה הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת דוד לוי בנושא: "שביתת תושבי המעברה בקרית חיים", והוחלט לקיים דיון במליאה בנושא זה. עלינו לקבוע הזמן לדיון זה.

מ. ביבי: אני מציע לקבוע שעתיים לדיון.

הוחלט: לקבוע שעתיים לדיון בנושא.

היו"ר א. א. אנקוריון:

ג. ערעורו של חבר-הכנסת אנקוריון, בפני ועדת הפירושים, על החלטת יושבי ראש ישיבת הכנסת ביום 1.1.73 לקיים הצבעה בכנסת על החלטת ועדת הכנסת

אמש השמעת ערעורי בפני ועדת הפירושים על החלטת יושבי ראש ישיבת הכנסת בליל השימושים, יום 1.1.73, לקיים הצבעה בכנסת על החלטת ועדת הכנסת. בשעתו התייעצתי בוועדה והודעתי שאני מתכוון לערער על כך בפני ועדת הפירושים. ועדת הכנסת קיימה צמח אותה ישיבה ארוכה שתי ישיבות ארוכות. פעם אחת בתחילת ישיבת הכנסת, כאשר ניהל אותה יו"ר הכנסת י. ישעיהו; ופעם אחרת סמוך לגמר הישיבה, כאשר ניהל אותה סגן יו"ר הכנסת י. נבון - הועמדה להצבעה החלטת ועדת הכנסת. סברתי שהצבעות אלה הן בניגוד לתקנון, כי התקנון מסר עניין זה לוועדת הכנסת, ולא מספר אפשרות ערעור על כך בפני מליאת הכנסת.

אמנם חתמתי על מכתב הערעור כיו"ר ועדת הכנסת, אבל ערעורי נשמע כערעורו של חבר-הכנסת אנקוריון, וזאת בהתאם לתקנון הקובע שחבר הכנסת רשאי להגיש ערעור לוועדת הפירושים.

ועדת הפירושים שמעה את ערעורי והחליטה: שוועדת הכנסת תדון לפניה הודעת יו"ר הכנסת, שההצעות הפרוצדורליות שהיו באותה ישיבה - בגלל המתח הרב שהיה בישיבה - אינן משמשות תקדים.

מ. נסים: ההצבעות שהיו באותה ישיבה הן כבר תקדים, אפילו אם ייאמר שאינן תקדים.

היו"ר א. א. אנקוריון:

יו"ר הכנסת שניהל את הישיבה בזמן ההצבעה הראשונה אמר שההצבעה לא תשמש תקדים, אבל בהמשך הישיבה הארוכה, כאשר ניהל אותה סגן יו"ר הכנסת י. נבון, אמר יו"ר הישיבה י. נבון: בדומה למה שקבענו קודם נצביע החלטת ועדת הכנסת. חשתי שהצבעות אלו תשמנה תקדים מסוכן. לא ציפיתי לכך שוועדת הפירושים תגנה את יושבי ראש הישיבה. ההחלטה שנתקבלה מחזירה פחות או יותר את האיזון בעניין זה.

ועדת הכנסת רושמת לפנייה הודעת יושב-ראש הכנסת, שההצבעות הפרוצדורליות שנערכו בישיבת הכנסת מיום 1.1.73 - בגלל המתח הרב שהיה בישיבה - אינן משמשות תקדים.

סוכם:

היו"ר א. אנקוריון:

ד. שירות רפואי לחברי-הכנסת

בעקבות השיחות שקיימנו בעניין הגימלאות לחברי הכנסת, קיימנו שיחה על מתן שירות רפואי לחברי-הכנסת - העזרה הרפואית לה זכאי חבר הכנסת ומשפחתו. קיימתי התייעצות עם פרופסור פדה, מנכ"ל משרד הבריאות; עם היועצים המשפטיים: קיטרון וקלוגמן ועם חשב הכנסת. בעקבות התייעצות זו נמצאה השאלה במצב לא תקין. לגבי השרים קיימת החלטת הממשלה, שהשרים מקבלים כל שירות רפואי הדרוש להם. יצאנו מתוך הנחה שכל חבר הכנסת צריך להשתייך לאיזו שהיא קופת חולים לפי בחירתו, אבל המדובר הוא בעזרה שהוא יקבל נוסף לחברותו בקופת-חולים.

קבענו שתשב ועדה פשוטה מצומצמת שחבריה הם: עוזר מנכ"ל משרד הבריאות; היועץ המשפטי ד"ר קיטרון והיועץ המשפטי קלוגמן. כאשר תובא ההצעה לפנינו נעבירה לוועדת המסנה לשכר חברי הכנסת.

פ. נסים: אבקש לקיים דיון בנושא זה בישיבה הבאה.

היו"ר א. אנקוריון: לא הייתי רוצה שנתווכח בעניין זה עתה, אלא לאחר שנקבל הצעת הוועדה.

ה. המשך הדיון הכללי בדוח נציב תלונות הציבור

אני מקדם בברכה את סגן יו"ר הכנסת, חברת-הכנסת טובה סנהדראי, שהיא יו"ר ועדת המסנה לפניית הציבור. אני מתנצל בפניה על שלא הזמנתי אותה להשתתף בישיבות הוועדה בנושא זה הקרוב מאוד לנושאים בהם היא מטפלת, אבל מוטב מאוחר מאשר בכלל לא.

פ. שחל: במשך הזמן הקצר שנציב תלונות הציבור פועל, הוכיח מספר התלונות שהוגשו לנציב התלונות שהיה מקום להקמת מוסד זה וצריך להגביר את התודעה בקרב הציבור שיש כתובת אליה ניתן לפנות בכמה דברים הנוגעים לאזרח המרגיש את עצמו מקופח בזכויותיו. ניסיתי לבדוק התפלגות התלונות לפי הגופים השונים. חשבתי שאולי יהיה ניתן להגיע לנוסחה באיזה משרד מידת הטיפול והרגישות היא סבירה, ובאיזו מידה צריך לעשות שינויים יסודיים במשרד. ישנם כמה משרדים בהם מגיע אחוז התלונות המוצדק ל-40% ומעלה. האם ניתן היה, כפי שבכמה משרדים ציינתם - בעיקר במשרד התחבורה, המפקח על התעבורה באגף הרישוי; או מחלקת הגביה ברשות השידור - לחייב משרד לנקוט בצעדים ובפעולות מונעות כדי שהדברים לא יישנו?

מעניין הוא מי האוכלוסיה הפונה לנציבות התלונות. נציב תלונות הציבור צריך לפעול בקרב השכבות שאין להן השכלה גבוהה ועצם העמידה על זכויותיהם תפתור להם את הבעיה. אנשים שאינם יודעים קרוא וכתוב ואינם מסוגלים לנסח מכתב. אני מתייחס לאוכלוסיה שהכרתי ופעלתי בתוכה. הקושי שלהם היה: מי יסגן ויצתוב להם את המכתב. למעשה, הבעיה היא יותר מציאת הכתובת המתאימה אליה צריך לשלוח את המכתב, ולא ניסוח המכתב - והכתובת יש לנו. מתוך 2,500 התלונות, מהו אחוז הפונים לפי רמת ההשכלה, מקום המגורים וכו'? בהתאם לכך יכולנו להגיע לציבורים שיש להניח שהם מקופחים יותר, או מסוגלים פחות לעסוק על זכויותיהם.

בנושא מינהל-מקרקעי-ישראל: בדוח עזמו, בעמודים 72 ו-73, יש דוגמה של העלאת דמי חכירה והעלאת דמי הסכמה. שתי התלונות הסתיימו בכך שהמינהל הודיע שהוא מבטל את תביעתו לסכומים המוגדלים שתבע מהאזרחים. במקרים רבים נהג המינהל לתבוע מסתכן חדש שנכנס במקומו של מסתכן קודם דימי חכירה לשנה באחוזים גבוהים - 300% עד 500% ובלי התביעה להעלאת דמי החכירה לא הסכים המינהל לחתום על החוזה.

ר. ארזי: בכמה מסתכמים הסכומים במספרים אבסולוטיים?

מ. שחל:

המספרים האבסולוטיים אינם גבוהים. הם מתחילים בסכום של 20 ל"י ואחרי ההעלאות מגיעים לסכום של 120-140 ל"י. ישנם גם סכומים גבוהים יותר, אבל אלה הם הסכומים הממוצעים.

דמי החכירה עולים מדי 7 שנים. הם צמודים לעליית ערך הקרקע ולמדד יוקר המחיה. זהו טור אריתמטי מתקדם. השנה מסתכם הסכום ב-120 ל"י, ובעוד 7 שנים יגיע ל-240 ל"י. בתום תקופת החכירה, שהיא ל-49 שנים, עלול הסכום להגיע לכמה אלפי לירות.

בדברי מתכוון אני לאותם אזרחים שערכו חוזים לפני ה-31.10.71 ותבעו מהם דמי חכירה הגבוהים ב-400%-500%. אם המשתכן התגורר בדירה 20 שנה - החוזה עם הדייר החדש הוא ל-29 שנים נוספות. זהו המשך החוזה הקודם ולא צריך לשנות את גובה המס, כי הדייר החדש נכנס לנעליו של הדייר הקודם. החלטה זו נתקבלה במינהל. המינהל מודה בצידקת הטענות של המשתכנים שפעלו בהתאם לחוק ואומר שקשה לו מאוד. אינני יכול לקבל טענה זו של המינהל. התוספת שתיגבה מהדיירים בעוד 7 שנים תגיע לסכומים רציניים לעומת דמי החכירה הבסיסיים. 120 ל"י לעומת 20 ל"י זו תוספת רצינית. המינהל מבטל מרבית תביעותיו מהדיירים כאשר הללו פונים אליו ומערערים על הסכום. המינהל אינו נכנס לוויכוח, כי צידקת העניין איננה ברורה.

אשר לדמי הסכמה: דמי הסכמה אינם דמי הסכמה, אלא דמי תוספת ערך על הקרקע - בין מחירה המקורי של הקרקע לבין מחירה העכשווית. משתכן הגר בשיכון רב קומות אין לו עניין בקרקע, הוא אינו מוכר את הקרקע, אלא רק את הדירה. דמי ההסכמה הנלווים מחושבים בשיטה מסובכת מאוד - שיטת המקדמים: ערך הקרקע הוא פונקציה מערך הדירה. ערך הקרקע של שתי דירות באותו שיכון שונה. שכנים הגרים זה מול זה - האחד נתבע לשלם 1,000 ל"י דמי הסכמה; ושכנו - 2,000 ל"י דמי הסכמה. האיש טוען שיש לו אותה דירה. כמו לשכנו האחר, אבל הוא שיבח אותה - התקין ארונות וכו'. מס שבח מכיר בהוצאות, אבל המינהל גובה סכום כסף גבוה יותר. בימי המיתון, כאשר אדם נאלץ לעבור דירה בגלל מחלת אשתו הוא הפסיד כ-4,000 ל"י - תבעו ממנו 3,000-4,000 ל"י דמי הסכמה. כאשר ערערת על כך בפני המינהל, המינהל ביקש לא לשמוע את הערעור ופנה לדייר והודיע לו שהוא מפחית את דמי ההסכמה לסכום של 700 ל"י. היכן היחס בין הסכומים? לפי איזו שיטה נקבע הסכום הראשון; ולפי איזה שיטה נקבע הסכום השני? האווירה הנוצרת היא שמשתכנים יודעים שאם יעמדו על המקח עם המינהל - הסכומים ישתנו. קורה כמעט יום-יום, שמסכומים של 2,000 ל"י מפחיתים לסכום של 200 ל"י. הגשתי הצעה לסדר-היום בנושא זה, וועדת הכספים דנה בהצעה והגישה שורה של המלצות. המלצות אלו לא בוצעו בטענה שיש לתאם את הדבר בין המנכלים. אחד הדברים שצינתי בהצעה לסדר-היום הוא הצורך בכך שהאזרח יידע מראש מה הסכום שעליו לשלם, ולא להיות תלוי בקביעת הסכום על-ידי הפקיד. הסכומים הקיימים הם גמישים ומשתנים מאוד.

אין יכול להיות ששני משרדים ממשלתיים - האחד מכיר בהשבחה שהדייר ביצע בדירתו, והאחר אינו מוכן להכיר בה? המדובר הוא ב-330,000 משתכנים בארץ. מרבית אוכלוסייה זו מתגוררים בדירות בנות 50-70 מ"ר, וסכומים אלה שהם נתבעים לשלם הם קובעים ביותר.

מה דינו של אדם המבטיח איזו שהיא אבטחה - לא על דעת המשרד בו הוא עובד, ואחרי כן מתברר שלא עמד באבטחה - אילו היו פונים בתלונה לנציב התלונות?

ט. סנהדראי:

הבעיה היא קשה משום שהיא לאחר מתן פסק-דין. כאשר מגיע אדם לבית-המשפט-העליון, לפעמים בית המשפט איננו מזדקק לחומר חדש שלא היה בידי האדם שהגיש את המשפט. יש לחשוב שאילו היו מתייחסים לאותו חומר חדש, ייתכן שפסק הדין היה משתנה. האיש יוצא עם ידיו על ראשו ואין לו מה לעשות. זו בעייה הנוגעת לא רק לאדם אחד, אלא למספר אנשים, עד כמה שידוע לי. אני מבקשת שנברר לעצמנו מה קורה במקרה כזה. יש אנשים שאינם צודקים בתביעתם, גם אחרי שנדמה להם שנעשה להם עוול. יכול להיות שהאדם צדק, אלא שלפני השופטים לא היה כל החומר ביד. האדם אדם כזה יכול לפנות לנציב התלונות ולבדוק את החומר מחדש? האם אפשר לעשות משהו במקרה כזה?

י.א. נבנצאל:

עקרונית חל סעיף 38(5): "בתלונות אלה לא יהיה בירור: תלונה בעניין התלוי ועומד בבית משפט או בבית דין או שבית משפט או בית דין הכריע בו לגופו;" נראה לי שסדרים תקינים של המדינה דורשים, אם בג"צ אמר את דברו אפילו כאשר המקרה הבודד לא בא על סיפוקו, שלא יבוא מישהו ויטען דבר אחר ויאמר שפסק הדין של בג"צ אינו נכון. יוצא מן הכלל הוא כאשר מובא חומר חדש אשר על פניו מוכח שפסק הדין לא ניתן על-פי החומר החדש. בית המשפט העליון לא היה רואה פגיעה אם על-סמך עובדות חדשות אלה, אשר גם משפט אפשר לפתוח מחדש, היה מבקר המדינה מבקש שיקול נוסף. בית המשפט עצמו יחליט אם על-פי חומר חדש כזה עליו לפתוח המשפט מחדש. לא הייתי שוקל יוצא מן הכלל כזה, לולא ידעתי שבית המשפט העליון עצמו, בתור בג"צ, רוצה להקל על עצמו על-ידי טיפול של נציב תלונות הציבור.

בכל מכלול הנסיבות אם נראה שלא נפגע אינטרס גבוה יותר וניתן לתת סעד למתלונן - היינו שוקלים זאת. אין לנו כוח כפיה, רק המלצה לגוף המבוקר. בקושי רואה אני אפשרות של יוצא מן הכלל כזה, ואם בכלל - יהיה זה רק בנסיבות נדירות ביותר.

ט. סנהדראי:

כל אדם החושב את עצמו נפגע הוא מקרה אחד בשביל נציב התלונות, אבל הוא מאה אחוז מקרה בשבילו. היות וזהו בכל זאת מוסד המטפל באיש הבודד ורוצה לעשות לו צדק, נדמה לי שמן הראוי שיעשה צדק, ושהאזרח לא יחיה בהרגשה שלא נעשה לו צדק.

י.א. נבנצאל:

היה לפני לפני יומיים מקרה של אסיר שנדון למאסר עולם. כפי שהעניינים הובאו לא היה מקום לבירור נוסף. מאסר עולם הוא עניין חמור מאוד. ניסינו לברר במקום אם לפחות הפרוצדורה נשמרה כדין, בלי להיכנס לעובי הקורה. בעניין של מאסר עולם על רצח רצינו לעשות מאמץ לפני שנוציא הוראות מסכמות. לגבי הפרוצדורה בלבד אפשר לעשות יוצא מן הכלל.

היו"ר א. אנקוריון:

היות ומתכוונים לנו היום לסכם הדיון הכללי במל"את הוועדה, הגיע השלב בו עלינו להסיק מסקנותינו מהדו"ח. אני מציע שנבחר ועדה למונה 7 חברים לניסוח המסקנות: א. אנקוריון - היו"ר; ר. ארזי; מ. ביבי; א. רזיאל-נאור; מ. נסים; י. רפאל; וי. גולן.

מ. נסים:

אני מציע לבחור בחבר-הכנסת צימרמן במקומי, או להשאיר בידינו האפשרות להחליף החברים

בוועדה מסיעת גח"ל.

היו"ר א. אנקוריון:

אני מציע שנאשר הוועדה כפי שקראתי, אבל תהיה בידכם הרשות להחליף חברים בוועדה.

הוחלט:

לבחור ועדה לניסוח מסקנות בעניין דו"ח נציב תלונות הציבור. הוועדה תמנה 7 חברים לפי ההרכב הבא: א. אנקוריון - היו"ר; ר. ארזי; מ. ביבי; א. רזיאל-נאור; מ. נסים; י. רפאל; וי. גולן.

היו"ר א. אנקוריון:

1. הצבעה בדבר ביטול הנחת חוברות סקירות המשרדים על שולחן הכנסת

ר. ארזי:

אני מציע לחייב את המשרדים להניח על שולחן הכנסת חומר תמציתי בצורה צנועה כמילואים לספר התקציב. דווקא אתמול הונח נספח לסקירת שר הבריאות על פעולות משרדו לשנת כספים זו. בהקדמה לנספח נאמר: אין לנו יומרה לכסות את כל הפעולות, אלא להביא נתונים נוספים על אלה שהודפסו בספר התקציב ומילואים לדברי השר. אני מתכוון לנתונים נוספים על אלה שהובאו בספר התקציב.

היו"ר א. אנקוריון:

אפשר לקבל את הנוסח של חבר-הכנסת ארזי, בלי המלים: "בצורה צנועה".

א. רזיאל-נאור:

מכיוון שאני נגד אפשרות צמצום מתן חומר לכנסת מטעם רשויות השלטון, אינני יכולה להסכים שיבטלו את הנחת חוברות סקירות המשרדים על שולחן הכנסת. אינני מעוניינת בתערוכה של ספרים. החוברות צריכות להיות אחידות ותמציתיות בצורתן, שיהיה בהן חומר מילואים נוסף על החומר המצוי בספר התקציב.

מ. ברעם: אני מציע לא לשנות ההחלטה הקיימת, אלא להשאירה כמו שהיא.

י. רפאל:

אני מוכן לקבל את הצעת חבר-הכנסת ברעם ומציע שיו"ר הוועדה יכתוב מכתב לשרים בו יצויין שהוועדה קיימה דיון בנושא זה וכל חברי הוועדה לא ראו בעין יפה את ההפרזה בחומר הגיחך להם.

מ. ברעם:

מצד אחד אתה מחייב אותם להגיש חוברת; ומצד אחר - נוזף בהם?

י. רפאל:

אני מוכן להסתפק שברגע זה לא נקבל החלטה אחרת.

היו"ר א. אנקוריין:

נחליט לקיים את ההחלטה הקודמת. אכתוב לשרים בעניין זה, שהוועדה קיימה דיון בנושא ואישרה את ההחלטה הקודמת, אבל הכוונה היא לחומר תמציתי כמילואים לספר התקציב.

סוכס:

יו"ר הוועדה יכתוב מכתב לשרים בו יצויין שהוועדה קיימה דיון בנושא, אישרה את ההחלטה הקודמת מיום 4.1.71 וכוננה לחומר תמציתי כמילואים לחוברות התקציב של משרדי הממשלה.

היו"ר א. אנקוריין:

ז. הצבעה בדבר קיום ישיבות ועדות הכנסת מחוץ לירושלים בימי ה' בשבוע

הצעת היא: "ישיבות ועדות יכולות להתקיים בתל-אביב ביום ו', כפי שסוכס על-ידי יו"ר הכנסת עם יו"ר הוועדות; אך יכול יו"ר הכנסת להרשות לוועדה להתכנס בתל-אביב ביום ה' במקום ביום ו', אם ראה הצדקה לכך".

מ. נסים:

ההצעה שכנגד היא: "לא לאפשר ישיבות ועדות הכנסת בימי ה' בשבוע מחוץ לירושלים".

י. רפאל:

האם בכל פעם, כל תקופה מסויימת, יצטרך יו"ר הוועדה לבקש אישורו של יו"ר הכנסת לקיום ישיבות הוועדה בימי ה' בשבוע בתל-אביב, או שעליו לפנות פעם אחת והאישור של יו"ר הכנסת יינתן לתמיד?

היו"ר א. אנקוריין:

היות ואני ניסחתי החלטה זו מוכן אני לסייגה לכל מושב - שנה שלמה. אוסיף בסוף הצעת ההחלטה: "לגבי מושב כלשהו".

א. רזיאל-נאור:

תוספת זו סותרת נושא ההצעה. בהצעה כתוב: "אם ראה הצדקה לכך". האם יכול יו"ר הכנסת לראות הצדקה לכך שנה מראש?

היו"ר א. אנקוריין:

יו"ר הכנסת יחליט ויקבע את הזמן.

ה צ ב ע ה

הוחלט:

ישיבות ועדות יכולות להתקיים בתל-אביב ביום ו', כפי שסוכס על-ידי יו"ר הכנסת עם יו"ר הוועדות; אך יכול יו"ר הכנסת להרשות לוועדה להתכנס בתל-אביב ביום ה' במקום ביום ו', אם ראה הצדקה לכך.

היו"ר א. אנקוריון:

ח. דו"ח נציב תלונות הציבור - בניה בלתי חוקית (סעיף 63)

אני מקדם בברכה את סגן ראש עיריית בתניה, ד"ר א. בר-מנחם; חבר העירייה ויו"ר ועדת המשנה לבניה, מר יצחק לנט; המפקח על הבניה, מר מנחם ברמן.

ז. לנט: זה לי ביקורי הראשון בכנסת, אחר 39 שנים בארץ ואני מברך "שהויינו...".

אשר לדבר הספציפי. באותו אזור מותר לבנות 150% משטח המגרש. החלוקה היא: 20 דירות לפי המתכונת של 75 מ"ר. לאחר שהיתה חריגה של 6% - קיבל הקבלן אישור הוועדה על 156% בניה משטח המגרש. במקור יש חריגה של 5% נוספים, הנובעת מסגירת מרפסות. המרפסות בנתניה אינן נכללות באחוזי הבניה, אלא יש מודוס שאנחנו מאשרים כך וכך אחוזי בניה. סגירת המרפסות אינה מגדילה את הבנין. בפועל בנו 162%. ועדת המשנה שלנו אישרה תוספת אחוזי בניה זו לאחר מעשה. התלונה היא על כך שאסור היה לנו לאשר זאת. במקרה, ביקר אתמול בנתניה מר חיון, הממונה על המחוז. ישבנו איתו שלושת-רבעי יום ושוחחנו גם על הנושא הזה.

הפשע היחידי הוא הגדלת אחוזי הבניה. אילו ועדת משנה לבניה, היושבת בכל מקום, צריכה היתה לנהוג בדיוק כפי שכתוב בחוק, היו מושיבים פקיד אחד שיבדוק אם האחוזים מתאימים ויתן הרשיון; אני חושב שמשמעות הוועדה לבניה היא, שאם רואים שתוספת האחוזים המינימלית היא לטובת אותם התושבים, והקבלן לא עבר על אחוז הצפיפות - ניתן לאשר את הבניה.

מדוע התלוננו על כך? אני בטוח שהדייר שהתלונן, אם היו מורידים אצלו את 5% הבניה הנוספים הוא היה מוצא את עצמו גם כן חייב באחוזים אלה. בוועדה נתקלים אנחנו בבעיות בין שכנים ובין דיירים. יש דברים הנעשים מתוך רוע לב. תמיד יש טענות נגד הקבלן, כי כולנו יודעים מהו מצב הבנייה. שרירות הלב מצד הדיירים היא שהביאה להגשת התלונה בפני הכנסת.

לגבי המחסנים: בדרך כלל המחסנים שאנחנו מאשרים לבניין הם בפרופורציה של 3% והם לא נכללים באחוזי הבניה המקוריים.

י. רפאל: נוסף על הדיירים המתלוננים ישנם שלושה גורמים נוספים: הקבלן, הוועדה המקומית ונציב תלונות הציבור. מי שקופחו כאן הם הדיירים. אני מתפלא שנציגי העירייה עוברים בקלות על העוול שנעשה לדיירים, שנלקחה מהם האפשרות של החניית מכונניותיהם בחניון שהובטח להם. אני מתפלא שזה לפתע פתאום הופך לקשיחות לב של הדיירים. דייר קונה דירה, משלם עבורה ממיטב כספו, ומבקש זכותו להחנות רכבו בשטח החניה. רשות החניה נכללת במחיר הדירה. אם הדייר מבקש לעצמו זכות זו האם בקשה זו הופכת אותו לקשוח לב? אם חלילה יודלף שנציגי עיריית נתניה חושבים שתושבי נתניה המתלוננים על דבר כזה הם קשוחי לב - התושבים יחדלו להתלונן; ואנחנו סבורים שיש לעודד הגשת תלונות, כי בדרך זו פותרים בעיות.

אם מישהו לא פעל כשורה זו ועדת הבניה המקומית. אני מוכן לקבל את הטענה שהאישור נעשה אחר מעשה. אינני בעד הריסת בניין, אלא נוטה אני יותר לאישור חריגות כאלה. אינני חושב שוועדת הבניה המקומית היא בעלת הבית היחידה על אישור חריגות כאלה. היה עליה לזמן את ועדת הבעיה המחוזית, ולא להחליט על כך על דעת עצמה. ועדת המשנה המקומית חרגה מסמכותה. יכול להיות שהסיבות היו מצדיקות, אף-על-פי-כן היתה כאן חריגה מסמכותה.

כל העניין של הגשת כתב האישום איננו ברור. מה נעשה בין הגשת כתב האישום לבין מה שנעשה? פירוש הדבר שכתב האישום בוטל. מדוע הוגש כתב האישום? - כי העירייה חשבה שהקבלן אשם; מדוע בוטל אחר-כך כתב האישום? דבר זה מעורר תמיה.

י. רפאל:

יש לי טענה נוספת לנציגי עיריית נתניה. נציבות התלונות פונה ומוסיפה לפנות אליכם ואילו אתם מתעלמים מפניותיה. גם זה מעורר תמיהה מרובה מאוד. זה אינו פשוט כל כך.

אני מבין שנציגי עיריית נתניה יכולים להגיד: קרה מקרה בודד, לא כל התלונות שהוגשו נבדקו. כדאי היה שתגידו לנו מה הנוהל המקובל בעיריית נתניה ובוועדת הבנייה. אם זה מקרה בודד - זה קורה; אבל זה אינו מקרה בודד.

רצוני להעיר לנציבות התלונות. דווקא בנקודה זאת חושב אני שהנציבות נהגה מעט בחולשה. כתוב בסוף הדו"ח בנושא זה: "על אף פניות נוספות של הנציבות לא הודיעה העירייה על החזרת המצב בקומת העמודים האחרונות לקדמותו... הנציבות ממשיכה לעקוב אחר טיפולה של העירייה בעניין". איזה טיפול יש לעירייה, הרי העירייה מתעלמת אפילו מפניותיכם. אחרי מה אתם ממשיכים לעקוב? אני חושב שאם עבר זמן מסוים בלי פעולה על הנציבות להסיק מסקנה מכך. מתי חושבת הנציבות שהיא צריכה לחדול לעקוב? מתי מסתיימת תקופת המעקב ומתחילים בהסקת המסקנות? עיריית נתניה היא רק מקרה, הדבר יכול לקרות בירושלים, בתל-אביב ובכל מקום אחר.

ייתכן שכאן נצטרך לחשוב על מתן שיניים לנציבות. עלינו לחשוב על כך כאשר נסיק מסקנותינו. לא כך היה כאשר ביררנו את התלונה נגד המשטרה. שם ראינו עמדה תקיפה של הנציבות והיענות מלאה של המשטרה. מה שקורה בעיריית נתניה הוא, שהיא מתעלמת מהפניות ולא מטפלת במקרה, על אף פניותיה הרבות של הנציבות. זאת הנקודה שנצטרך, מבחינתנו, לשים עליה דגש באופן מיוחד. צריך לקבוע מתי על הנציבות לחדול לעקוב, צריך לסכם את המקרה ולקבוע מה יכולה הנציבות לעשות.

מ. שחל:

לא קניימת כל כך השאלה של הצידוק של עיריית נתניה למעשה עצמו, כמו העובדה שיש מוסד ציבורי, כמו עיריית נתניה, שנציבות התלונות פונה אליו והעירייה אינה משיבה. אין חובה על עד להופיע בפני ועדת הכנסת, אבל ההנחה היא שכל אזרח, כאשר ייקרא לכנסת, יופיע ויכבד את רצון הכנסת. מחוקקי החוק יצאו מתוך נקודה מבוססת, שכאשר הנציבות פונה למוסד כלשהו, יחסי הגומלין מחייבים שהמוסד אליו פונה הנציבות ישיב לנציבות, מבלי שיהיה צורך לפנות אליו מספר פעמים.

לעיתים, נוצר אינטרס מנוגד, לכאורה, בין רצונם של דיירי הבית לבין העירייה המעוניינת בפיתוח העיר. ידוע לי שבתקופת המיתון אישרו עיריות רבות מתן תוספת אחוזי בנייה לקבלנים, כדי לעודד אותם לבנו. היו החלטות המעודדות פיתוח באותו מקום. נדמה לי שהאינטרס של העירייה צריך להיות הרגשת התושב שלה. כתוב שוועדת המשנה לבנייה נתנה לקבלן היתר בנייה לאחר מעשה. לאחר שהדייר התקשר בחוזה הוא מקבל במציאות מוצר אחר.

מ. נסים:

מניין לך מה כתוב בחוזה? יכול להיות שהקבלן הצמיד זאת לעצמו.

י. לנט:

בדיוק.

מ. שחל:

יש מקרים לא מעטים בהם פועל שכן, מתוך שיקולים שונים, כפי שהוא פועל. בעיריות מסוימות, כאשר עומד בית והדיירים התקשרו אליו בחוזה, שינוי כלשהו בדירת הדיירים מחייב הסכמת השכנים בבית המשותף. השאלה היא מתי היא: "לאחר מעשה", האם לפני שהדיירים התקשרו בחוזה עם הקבלן, או לאחר מכך?

לעניין החנייה - האם אין חוק בעיריית נתניה המחייב להקצות מקום חנייה לדיירי הבית? אחד התנאים הראשוניים במתן רשיון בנייה לקבלן הוא שהקבלן יקצה מקום חנייה. במקומות מסויימים יש אפילו התחלה של מתן מקום חנייה לשתי מכוניות במשפחה אחד. בחיפה, למשל, בונים מגרשי חניה ענקיים, כיוון שיש הרבה מכוניות בחיפה בגלל הטופוגרפיה שלה. מה אומר החוק בנתניה לגבי זה? האם אין חובה להתקין מגרשי חנייה? במקרה הנדון, אחרי התקנת מגרש החנייה, בא הקבלן גדר את המגרש ואמר שהשטח שלו ומנע בכך מקום חנייה מהדיירים.

מ. שחל:

לחבר-הכנסת רפאל: עיין העיריות מסוגלות לפקח על כל הבנייה לפני המעשה, וקשה יותר לבטל לאחר מעשה. לעיתים, גם ועדות המשנה העירוניות מאשרות בדיעבד עובדות מוגמרות, מטילות קנס ומאשרות הבנייה אחר שנה. אם החריגה לא כל כך גדולה עושה העיריה חשבון מה טוב יותר: להוציא צו שאי-אפשר לבצעו, או להטיל קנס על הקבלן בתקווה שלא יעשה זאת שוב.

אנחנו חייבים להסיק מסקנות לגבי: א) ועדת המשנה לבנייה חרגה מסמכותה בעצם מתן האישור; ב) התעלמות עיריית נתניה מפניות נציב התלונות. אלה הם שני הדברים החמורים שמהם עלינו ללמוד על העתיד בין פניות נציב התלונות לגופים ציבוריים.

היו"ר א. א. אנקוריון:

בחרנו לדיון מספר תלונות טיפוסיות, והמקרה של נתניה הוא אחד מהם. התלונה על עיריית נתניה שיבשה קצת את עבודת הוועדה. נכון הדבר שלוועדות הכנסת אין סמכות לחייב הופעת עדים בפניהן, אבל פרט למקרים בודדים בכל תקופת עבודתה של הכנסת, לא היו מקרים שנציגי ציבור שהוזמנו לוועדה לא הופיעו לפניה. דחינו הדיון בנושא זה לחודש שלם, כי כאשר התקשרנו עם ראש עיריית נתניה נאמר לנו שהוא לא יהיה בארץ. התאמנו דיון הוועדה לסוף החודש. לאחר הדחייה הופיע לפנינו מר ברמן, המפקח על הבנייה בנתניה, והוועדה חשבה שאין זו דרך מכובדת לדיון נכבד זה בו משתתף נציב תלונות הציבור, מנהל הנציבות וועדת הכנסת. לאחר מכן תיאמנו הזמן עם ראש עיריית נתניה. איש לא יאמר מלה נגד הנציגות שלכם, לפה מאוד שבאתם.

לגבי אופי הבירור: מבחינת החוק לא ניתנה לנציב התלונות הסמכות לכפות החלטתו על גוף זה או אחר. השיניים של החוק בעניין זה הם הבאת הנושא לדיון בוועדת הכנסת, ווועדת הכנסת מביאה העניין לידיעת הכנסת. זו הסנקציה. סוף כל סוף עיריית נתניה היא בתוך היישוב. נכון הוא שהעניין מתרחב גם לגבי הפרקטיקה בעיריית נתניה. הכוונה היא שהמוסדות הממונים על הבנייה בנתניה ממלאים פונקציה הניתנת להם על-ידי החוק.

י. א. נבנצאל:

אני מודה ליו"ר הוועדה שדיבר על שאלת השיניים בחוק נציב התלונות. זאת שאלה עקרונית קונסטרוקטיבית ולא כאן המקום לחזור על כך.

נכון הוא שהמקרה הקונקרטי אינו מקרה חד-פעמי, לא רק לגבי עיריית נתניה, אלא לגבי כל הארץ. אין לוועדת הכנסת האפשרות לטפל בכל המקרים. היא צריכה לראות את הרקע מבחינת הרצוי ולא רק מבחינת המצוי. חוקי המדינה לא נוצרו כדי להיות מטריד ואז מאתיים הרשויות המקומיות מתקנות העוול שנעשה על-ידי הכנסת. הכנסת היא הגוף המחוקק ונציב התלונות בא לעזור לכנסת במקומות שהיא צריכה לעמוד עליהם בחוק. אל לנו להפוך את החוק פלסטר. אולי מישהו ירחם על עיריית נתניה, שדווקא היא צריכה להיות האובייקט ללימוד לקח טוב. על כך עיריית נתניה לא יכולה להתלונן, כי דווקא בתחום זה המצב בנתניה חמור. היתה פליחה של שופט בעקבות עניין חמור שהיה בנתניה. המשך הטיפול שלנו אינו במסגרת נציב התלונות, אלא במסגרת מבקר המדינה, העוסק בכל התחום הזה של עיריית נתניה. היו גם התבטאויות של מקור מוסמך בעיריית נתניה, שאומר שאיננו מתכוון למלא את החוק במלואו. בבית הזה אי-אפשר לעבור על כך כדבר של מה בכך. זה לא המקרה החמור ביותר.

מ. ביבי:

דבריו של נציב התלונות החמירו את תיאור המצב. רצוני לומר לאורחים הנכבדים, שכאשר יש סכסוך בין התושבים לבין הקבלן - הדעת נותנת שצריכים ללכת יותר עם הצד החלש. במקרה זה הדיירים הם הצד החלש; אבל לא כך נעשה. לפי הדו"ח המצוי בידינו, כאשר קבלן מבקש בדיעבד להגדיל אחוז בנייה הוא מרע את אחוזי הבנייה של הדיירים. בניית שני המחסנים פירושה הפחתת ערכן של הדירות. לכן אסור בדיעבד להגדיל אחוזי בנייה, לאחר שהדיירים רכשו את הדירות, בלי אישור הדיירים. הגדלת אחוזי הבנייה הם מתן זכות לאדם נוסף על השטח. קונה הדירה רואה לפניו קומת עמודים ריקה המתאימה למשחקי ילדים, לגינה, או למגרש חנייה. תיאום מסתבר לו שהשטח אינו שלו. יש מקרים שקומת העמודים נבנית על-ידי הקבלן לאחר שהדיירים כבר נכנסו לדירות. אסור לעירייה לאשר תוספת אחוזי הבנייה על-חשבון הדיירים.

מ. ביבי:

בקשר לביטול כתב האישור: אסור היה שהדבר ייעשה מבלי החזרת המצב לקדמותו. זה היה השוט שהונח על צוואר הקבלן. מדוע צריך היה להסירו? טבעי שעכשיו הקבלן לא יחזיר המצב לקדמותו.

אשר להערתו של חבר-הכנסת רפאל: אני חושב שהנציבות נהגה כשורה. הנציבות אינה גורם מבצע. אם לא תוקן העניין מתפקידה של הנציבות לדווח על כך, והיא עשתה זאת.

חבל שנציגי עיריית נתניה לא נענו לפניית יו"ר ועדת הכנסת להופיע בזמן שנתבקשו בפני ועדת הכנסת. לא ייתכן שעיריית נתניה תזלזל בהוראות של מוסדות מרכזיים. יהיה גם מי שיזלזל בהוראותיה היא.

פ. גולן:

סעיף זה הוא רק דוגמה; אבל זהו פרט המלמד על הכלל. נציב התלונות, כמבקר המדינה, הצביע לא בפעם הראשונה על אי שמירת חוקים. זו מכת מדינה, שישנם חוקים שמשום מה מוסדות מכובדים ביותר במדינה סבורים שיש להם אפשרות להקל ראש בחוקים אלה ולא לשמור עליהם.

מה שהפליא אותי בדבר מר לנט הוא, שמר לנט הצדיק אי שמירת החוק. אנחנו מתקשים לבצע צווי הריסה ולהרוס מחסנים. במקום זאת שמענו דיבורים כמו: מה זה בכלל תוספת של 5%? הדיירים גם כן סגרו מרפסותיהם. שמענו שישנם דיירים רעי לב. זה לא כך. החוק מופקד בידי העירייה. הכנסת מחוקקת חוקים לא רק כדי שייכתבו בספרי החוקים, אלא כדי שינהגו לפיהם. העירייה צריכה לפעמים לפעול נגד מישהו. החוק כאן אינו בצד הקבלן.

הפיסקה החמורה בפרק זה היא: "על אף פניות נוספות של הנציבות. לא הודיעה העירייה על החזרת המצב בקומת העמודים לקדמותו." ציפינו לשמוע מנציגי העירייה מדוע לא בוצע הדבר, ומתי יבוצע; ולא הצדקה מדוע המצב צריך להימשך כפי שהוא ומדוע הקבלן צודק. דיירים הרוכשים דירה רוצים לקבל את התמורה כולה עבור כספם, ולא לעמוד בפני הפתעות מסוימות. יכול אני לתאר לעצמי כיצד מרגיש דייר הרוכש דירה עם קומת עמודים פנויה המתאימה למשחקי ילדים ולמגרש חנייה ופתאום בונה שם הקבלן את מחסניו. מדוע צריך לבצל חולשת הדיירים? אינכם מוכיחים כאן בסיון כיצד להתגבר על הקושי הזה. במקום שתגידו לנו שאתם מתלבטים בבעייה, אתם מצדיקים את המצב. אנחנו עומדים על כך, כי אי-אפשר לבזות את החוק. כולנו צריכים להקפיד על ביצועו של החוק. עליכם לשמור על כך שהחוק לא יתבטל. בכיוון זה עלינו להסיק את המסקנות שלנו.

מ. נסים:

עלינו להבדיל בין בנייה בלתי חוקית לבין תופעות הלואי. מקרה כפי שציין נציב התלונות, שאחוזי הבנייה עולים על המותר, קורים בכל מקום בארץ. לא אלאה את הוועדה בדוגמאות. זו מכת מדינה, זאת עובדה. לעיריות אסור לאשר זאת. במקרה גפיל הגורל על עיריית נתניה, שקבוצת דיירים הגישה תלונה על אחוזי בנייה נוספים. אבל האם איננו מכירים בעובדה שדירות גדולות וגם בתי מלון גדולות הוסיפו אחוזי בנייה ללא רשיון? לתופעה זו יש תופעות לוואי חמורות ביותר מבחינת סוהר המידות. היום זה כבר גלוי לעינין. בתים שלמים שנבנו במשך 4 שנים ומחלקת הפיקוח בעירייה לא עשתה דבר, בגלל שיקולים קואליציוניים. תופעה זאת חמורה כשלעצמה וזאת ההזדמנות לנסות לעקור אותה.

יש מה שהיה קרוי חוק בתים משותפים, והיום הוא חוק המקרקעין. על-פי חוק המקרקעין כל אדם שיש לו חלקת אדמה יכול להצמיד לעצמו את הגנות והחצרות. לא ראיתי את החוזה שערך הקבלן עם דיירי הבית בנתניה. אני מציע שנקרא את החוזה. חברים אמרו שהדייר רוכש בית עם קומת עמודים פנויה ופתאום קם הקבלן ובונה בקומת העמודים מחסנים. יכול להיות שיש שם מקום. יכדל להיות שאפילו על פי היתר הבניה היה המקום מיועד למגרש חנייה, אבל הקבלן יכול היה להצמיד המגרש לעצמו ולמכור את החנייה. אין חברה שאינה מוכרת את מקום החנייה, ורק מי שקונה לעצמו מקום חנייה - זכאי לה. אולי נבוא לבקש תיקון בחוק המקרקעין, שחנייה היא חלק מהדירה ואי-אפשר למכור אותה; אבל אז הקבלן יעלה מחירי הדירות ויכלול מקום החנייה בערך הדירה. יש לזה השלכה חינוכית. שמא נחשוב על פתרון גם לעניין זה.

למקרה של עיריית נתניה: א) היא היתה שותפה במתן אחוזי בנייה מעל למותר בחוק. היא עשתה מעשה כמו כל העיריות והיא איננה יוצאת דופן במקרה זה;

מ. נסים:

(ב) אי-אפשר להבין אם השטח שהיה מיועד למקום חגיגה פונה מחומרי הבנייה שהיו בו, אם לאו. אם הבטחתו של הקבלן לא קוריימה, מדוע לא הוגשה תלונה כדי שהקבלן יקיים מה שהבטיח?

(ג) ההרגל הזה, שהפך כבר לטבע, שמותר לחרוג מחוקי הבנייה - הפך את העיריית לחסרות רגישות לזכויות תושביהן. היום קיימת נציבות תלונות הציבור, הנבאה להגן על החלש, על הדייר. היום התלונה היא הדבר העומד, והגוף המבוקר הוא שצריך להיראות כקשוח אם הוא לא מספל בתושביו כיאות. העיריית צריכות להתרגל, שכאשר מגיעה אליהן תלונה, עליהן להתייחס אליה במלוא הרצינות, כי מוסד נציב תלונות הציבור נוצר כדי לעזור לתושבים. יכול להיות שהתושבים היו טורדניים, אבל לא להשיב לנציב תלונות הציבור, זה לא נאה ולא יאה.

א. בר-מנחם:

אני מבקש שתקבלו התנצלות כפולה. אני מתנצל לא רק בהרגשה של אי-נוחות, אלא על שפגענו בערך היקר גם לנו. קודם כל על שיבוש עבודת הוועדה. אני חושב שאני מתנצל בשם ראש עיריית נתניה, מר בן-שמי. לא ידעתי על כך שהיתה פנייה קודמת אליו, אלא רק על מכתב בו הוזמן ראש העיר לישיבת הוועדה לפני חודש ימים. אינני יודע מה קרה. אני מתאר לעצמי שהיתה לו סיבה כבדה מאוד לכך שלא יכול היה להופיע לפני הוועדה הנכבדה הזאת.

אני מתנצל, באשר עומד אני לומר דבר שיכול להעיד על עבודה בלתי תקינה של עיריית נתניה. המכתב של נציב תלונות הציבור לא נמצא בעירייה. אני רוצה להנציח שהמכתב הגיע ובעלם, אבל אני מבקש מכם גישה של הקלה. אני, אישית, שלחתי בימים אלה עשרות מכתבים בעניין אישי שלי ומהמכתבים הרבים ששלחתי 8 מכתבים לא הגיעו לתעודתם. אינני יכול לומר מה קרה, אבל יכול להיות שגם במקרה זה מכתבו של נציב תלונות הציבור לא הגיע לעיריית נתניה. אני מתנצל גם על כך.

לעצם העניין: יושבים פה לא רק חברי העירייה, אלא גם אזרחי המדינה. ברור לנו שאנחנו חייבים לכבד את חוקי המדינה, ראשית כל כאזרחים שנבחרו לכהן במוסד ציבורי. איננו יכולים לברר לעצמנו מתי החוק הוא חוק ומתי אין לכבד אותו. אם קרה מה שקרה, מבקש אני גישה של הקלה לעניין. הוגשה תלונה של אזרחי נתניה. חברי, מר לנט, השתמש במונח: קשיחות. בשימוש במונח זה לא היה מוצלח ביותר, אבל כוונתו היתה טובה. למען האזרחים האלה חרג הקבלן, בהסכמת הדיירים, מהרשיון שלו. לא פעם קורה בבית-המשפט ששופט דוחה תלונה או תביעה משום שהמתלונן לא בא בידיים נקיות. כאשר הקבלן חרג מאחוזי הבנייה היה זה בתיאום איתם. לכך התכוון חברי לנט כאשר אמר קשיחות האזרח.

לגבי מגרשי החנייה: יכול אני לאשר דברי

חבר-הכנסת נסים. בכל רשיון אנחנו תובעים מספר מקומות חנייה. איננו יכולים לעשות יותר מזה. הקבלן יכול לעשות עם החנייה כפי שהוא רוצה. כאשר האזרח קונה דירה עליו לברר בעצמו אם הוא קונה דירה עם חנייה או בלי חנייה.

נאמר כאן שהעירייה מתעלמת מהחוק ולא מעניין אותה מה שכתוב בחוק. היתה הזעקה לכל ראשי העיריית לדאוג לדירות לעולים. עיריית נתניה קיימה התייעצות מה יכולה היא לעשות על-מנת ליצור דירות נוספות. סוכם דבר שהיה בניגוד לחוק - מתן אפשרות אחוזי בנייה נוספים לקבלן, אם יתן דירה אחת לעולה חדש. לא ניתן יד למתן אפשרות כזאת. אם רוצים ליצור במהירות דירות נוספות - אפשר לבנותן רק בקומות עמודים של בתים קיימים.

מהן מסקנותינו? - אני רוצה להדגיש שבמנגנון

הפיקוח הקיים אצלנו ובמציאות הקיימת איננו יכולים עם מספר המסקחים הקיימים למנוע חריגות מרשיונות של קבלנים. אילו רצינו לפקח במאה אחוז על הבנייה היינו צריכים להצמיד באופן קבוע ופקח אחד על כל שני בניינים, כי כאשר עולים אנו על חריגה כעבור שבוע - הבנייה כבר נגמרה. החריגות הן בדרך-כלל פנימיות. יכולנו לארוס את כל הבניין, אבל תעמידו עצמכם במצבנו - להרוס בימים אלה בניין שכבר נבנה?

דירות אלה בבניין עליו אנחנו מדברים אינן

נמצאות במקום הכי משופר בנתניה. אלה הם אנשים קטנים שהתקשרו עם קבלן ומצפים לקבלת הדירה בתאריך הקרוב ביותר, כי אם לא יכנסו בזמן לדירה, לא רק שלא יהיה גג לראשם, אלא יעמדו גם במצוקה כספית. איננו רוצים לגרום לאזרחים אלה אי קבלת הדירה במועד והפסד כספים. תבינו את מצוקתנו, מצוקת נבחרים. נתניה היא עיר של 80 אלף תושבים, עיר לא גדולה כל כך.

א. בר-מנחם:

אין לנו עור עבה, אלא עור די רגיש. אפשר להבין אותנו. אני לא מצדיק זאת בשום אופן - חוק הוא חוק, אבל צריך להבין שאנחנו נמצאים במצוקה כבדה בכל מקרה ובמיוחד במקרה זה. לא יכולנו להוציא צו הריסה וליישר את קומת העמודים על-פני הקרקע.

י. לבט:

אם התבטאתי כפי שהתבטאתי בתחילת דברי, רצוני לתקן זאת. כאשר הדיירים מעבירים את הדידה על שטח בטאבו, הם לא יכולים לעשות זאת בלי אישור העירייה. במקרה זה, המפקח בעירייה היה רואה שהוגש משפט נגד הקבלן ולא היה חותם על האישור. כידוע, ישנם דיירים רבים שאינם תושבי נתניה ולא נעים להריץ אותם. אם לא היינו מבטלים המשפט העומד נגד הקבלן לא היינו יכולים להקל על הדיירים. הוצא צו להחזיר המצב בקשר לתוספת אחוזי הבנייה לקדמותו. אחוזי הבנייה נוספו בפנים הבית, על-חשבון המרפסות בפנים הבית, כאשר התריסים כלפי חוץ נראים אותו דבר. רק דייר אחד הרחיב מרפסתו והוציא המשקוף כך שאחוזי הבנייה גדלו. הפיקוח צריך להיעשות בכל דירה מבפנים, וזה קשה. הטיעון הוא שלא רק נציגי עיריית נתניה יושבים על ספסל הנאשמים, אלא זאת בעיה כללית בתוך מערבולת בעיות מסוג זה, שהן מכת מדינה.

כאשר אתם סהויים את ראש החץ שלה.

היו"ר א. אפקודיין:

י. לבט:

איננו שונים מאחרים. היו מקרים שקבלן מכר מקום חנייה לתושבים שאינם מתגוררים באותו בית. בבית בו אנו מדברים יש די מקומות חנייה. כאשר מגיש הקבלן את התכנית לעירייה והתכנית אינה עונה על הדרישות איננו מאשרים התכנית. עד עכשיו היה הקבלן חייב להקצות 50% מקומות חנייה, ובמשך הזמן הגענו ל-100% מקומות חנייה. ברגע שמגיש הקבלן את התכנית לאישור העירייה, יש להבדיל בין התקשרות הקבלן עם אותו דייר על-ידי חוזה או על-ידי עו"ד, העירייה אינה בודקת את החוזה. הקבלן יכול להצמיד לעצמו מה שהוא רוצה. אנחנו מאפשרים לקבלנים לבנות חניונים עם גגונים ליד הים. החצר האחורית מהווה מקום חנייה למכוניות.

הקבלן בבניין זה גדר ברשת את המקום בשייך לו והרשום על שמו בטאבו. בדקנו זאת. אין בקומת העמודים חומרי בניין, אלא לכלוך, שזה אולי עוד גרוע יותר. ביקשנו מהקבלן להוריד את הרשת. אף אחד אינו שולל זכותו של הקבלן על המקום. הקבלן הבטיח להוריד הרשת. הוגשה תביעה לבית-המשפט בקשר להורדת הרשת.

מה לגבי המחסנים?

מ. ברעם:

י. לבט:

אנחנו מאשרים בניית מחסנים ומדגישים ברשיון שהמותר הוא בגבולות 3%, ולדיירי הבית בלבד; אבל הקבלן יכול להצמיד בחוזה בטאבו את המחסנים לעצמו.

זו סתימה מההבנייה ויכולים להגיש בגדו משפט.

ס. נסים:

יש כאן שאלות משפטיות ונבקש מהיועץ המשפטי שלנו להשלים.

ג. אבנר:

לצד הפרוצדורלי: אני פקיד ציבור ועומד אני למתור דבריו של נבחר הציבור. יכול להיות שמכתב אחד הלך לאיבוד, אבל נשלחו שני מכתבים נוספים, ולא רק שני מכתבים נוספים, אלא נשלח איש שלנו לעירייה ודובר ביניהם בעניין הזה ודאש העיר לא נענה. אנחנו ממשיכים לעבוד יחד.

י. סלבט:

אני רוצה להחזיר את התלונה למקורה. התלונה במקורה לא היתה על עניין חריגה מאחוזי הבנייה. התלונה היתה על כך שבניגוד לתכנית בנייה שאושרה הוקמו בקומת העמודים שני מחסנים ומחסן נוסף הבנוי בטון בגובה מסך-וחצי ומעליו סורגי ברזל עם דלת רצינית מברזל. במחסן מאוחסנים כלי עבודה וחומרי בנייה של הקבלן. עניין החריגה היה טעון אישורה של הוועדה המחוזית, כי באותו מקום מותר היה לבנות 150% משטח המגרש, בניין בן 5 קומות; אבל נבנה בניין בן 7 קומות ונקבעו אחוזי בנייה בכל קומה וקומה. בקומת הקרקע לא התירו כל בנייה, פרט לחדר מדרגות, מעלית, משטח אשפה ומשטח לכלי רכב. ההיתר שנתנה הוועדה לבנייה לשני המחסנים - לא היה בסמכותה; כיוון שבתכנית נקבע ששום בנייה לא תותר במקום.

י. סלנט:

הוועדה המקומית דרשה מהקבלן להרוס את המבנה הבנוי בקזון בגובה מטר-וחצי ומעליו סורגי ברזל עם דלת ברזל, כתנאי להקמת שני המחסנים. לא היה מקום גם להתיר בנייתם של שני המחסנים לאור ההוראה המפורשת של הוועדה המחוזית.

היו"ר א. א. אנטוריון: אני מודה לנציגי עיריית נתניה. הוועדה לא מסכמת הדיון עתה, כי נושא זה יובא בתוך מסקנותיה הכלליות אשר יובאו לפני מליאת הכנסת לפני פגרת הפסח.

(נציג עיריית נתניה יצא)

הדיון שלנו היה מורכב מדיון בדו"ח בכללותו ומדיון בארבעה מקרים שהובאו לפנינו באופן מפורט. כל חבר שנרשם לרשות הדיבור - בא על סיפוקו. חברים אחדים או שוויתרו על רשות הדיבור, או שלא הופיעו לישיבה. אנחנו מוכרחים לסכם את הדיון ובכך נסיים הדיון בדו"ח בוועדה.

בראשית הישיבה בחרנו ועדת משנה אשר תנסה מסקנות. ועדת המשנה שנבחרה תתכנס בתאריך בו תקבל הודעה. נציב התלונות הביע רצונו להשתתף בוועדת הניסוח. קיים תקדים כזה גם בוועדת הכספים.

עלינו לשמור בעניין זה על תפקיד הוועדה - לתת גיבוי לנציב התלונות. לאחר הדיון שהיה בוועדה מצאו החברים שאין אפשרות לתת כוח כפייה לנציב התלונות. אם כך הדבר, עלינו לדאוג לכך שלפחות הדיון הציבורי יתן לו הגיבוי הדרוש.

י. א. זבנצאל: נשאלו בדיון שאלות שיש לי מה להשיב עליהן. השואלים אינם נמצאים כאן. פירוש הדבר שהפרוטוקול אינו שלם. אם יו"ר הוועדה ירשה לי אשיב על השאלות.

היו"ר א. א. אנטוריון: אינני דורש זאת. התשובה הטובה ביותר תינתן במסקנות.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.